

ZA NEKAJ VEČ KOT
2c na dan de
"GLAS
PO POŠTI NAJ
(izveniš sobot, n
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

Tel: CHelsea 3-1242

No. 6 - Štev. 6 - VOLUME LIII. - LETNIK LIII. NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 9, 1945 TOREK, 9. JANUARJA, 1945

Buy EXTRA WAR BONDS

JUGOSLAVIJA ZAHTEVA TRST

Kot poročja poročevalec newyorškega lista "The New York Times" Herbert L. Matthews iz Rima, je jugosl. vnanji min. v Londonu Smodlaka zahteval, da Jugoslavija dobi Trst in Reko vsled česar je bilo, kot pravi Matthews, načeto najbolj pereče vprašanje, ki ga bo morala Evropa rešiti na mirovni konferenci.

Izguba Trsta bi bil za Italijo tako uničevalen vdarec, da bi postal bodoča evropska smodišnica, — pravi Matthews. — Italijani so se v prvi svetovni vojni borili, da so dobili Trst od Avstrije in so zanj plačali s 600,000 mrtvimi. Slovenci tvorijo polovico prebivalstva, pa so večinoma poljedelci.

Izguba Trsta bi tudi strateško zelo oslabilo Italijo, ker vsak dosedanja napad na Italijo, kakor oni pri Kobaridu, je prišel od te strani.

Tudi Reka je italijanska, toda njena neokusna zveza z Gabrielom d'Annunzio in pričetek fašizma oslabilo opravilčnost Italije do mesta. Zader je samo majhen italijanski otok.

Te trditve stavijo Italijani in kažejo Angliji, posebno še zato, ker Anglija daže tako veliko pomoč maršalu Titu, toda dosedaj so dobili v odgovor samo še hladan molk, vsled česar v italijanskih uradnih krogih vlada velika potrtost.

Italijani priznavajo, da je vlada Benita Mussolinija zatirala in tiranizirala primorske Slovence in istrske Hrvatje, pri tem pa pravijo, da ničesar ni storili Srbom, posebej nikdar kaj tako slabega kot so

pozneje storili Hrvatje pod Ante Pavelićem, ko so pobili 600,000 Srbov in 60,000 židov. Zato vprašujejo, ali naj bodo za to Hrvatje poplačani, Italijani pa kaznovani?

Italijani so z vsakim dnevom bolj navorzani, ker vedo, da bo maršal Tito prej zavzel Trst kot pa zavezniška armada v Italiji. V svoji armadi ima sicer tudi nekaj Italijanov, toda jih previdno drži v Bosni. V sled tega se domneva, da bo Evropa zopet doživela nov fait accompli (dovršeno dejstvo). Italijani v Trstu in na Reki se boje, da bodo pobiti, ako ne takoj, pa časoma.

Italijani želijo, da je rešitev tega vprašanja preložena za poznejši čas, ko bodo mogli o tem hladno razpravljati vsi Združeni narodi. Grof Carlo Sforza in drugi so jasno povedali, da bi bili zadovoljni, ako bi Trst postal samostojno mednarodno pristanišče.

Noben Italijan, — zaključuje Matthews, — ne more misliti na izgubo Trsta, razun z žalostjo in jezo. Nobena italijanska vlada, ki bi privolila v tako veliko izgubo, ne bi preživela niti enega trenutka. To so dejstva, katere more potrditi vsakdo, ki pozna Italijo in Italijane.

Strahote v nemškem taborišču

Nek ujet nemški pogrebnik, ki je star 46 let in je poznan samo pod imenom "Herr X", je popisal neverjetne strahote v vojnem taborišču v Natzweilerju v Alzaški in je rekel, da so nemški zdravniki rabili vojne ujetnike za preiskuševanje zdravil. Leta 1943 je "Herr X" postal pomočnik profesorja Hirta, poglavitnega zločinca v taborišču v Natzweilerju. Moške in ženske so cepili z le-

SNEG NA ITALJANSKI FRONTI

Ameriške straže pete armade so na skijih preiskovale sovražne prednje postojanke v Apeninih južno od Bologne, na skrajnem desnem koncu zavezniške fronte v Italiji pa so Kanadčani uničili zadujo nemško utrjeno postojanko na jugovzhodnem koncu jezera Comacchio severno od Ravene.

Boji na tleh in v zraku so večinoma zaostali vsled silnih sneženih viharjev v gorah, in vsled dežja v nižini.

V zadnjih štirih dneh so Kanadčani pregnali Nemce iz 50 kvadratnih milj obsežne močvirnat zemlje blizu Adrana. Iz zavzetega Sant' Alberta, 12 milj severno od Ravene, so se obrnili proti vzhodu in zapadu in so dospeli do morja na kraju, kjer je najozji pas med Camacchio jezerom in morjem.

Ameriški rušilec Woolsey je večeraj obsreljeval nemške postojanke v okolici Masse, jugovzhodno od vojnega pristanišča Spezie ob zapadni obali.

Woolsey je bil pet milj od obrežja in pridružil se mu je

še angleški rušilec Lookout ter sta zadela neko nemško poveljniško postojanko in eno artilerijsko baterijo.

Včeraj je bilo vreme tako zelo slabo, da so bili bombniki in napadalni aeroplani prisiljeni ostati na tleh.

Koristna krava

Lt. Sidney P. Dane iz Chicago je bil v nevarnem položaju na zapadni fronti. Vodil je napad na cesti, proti njegovi četi je prihajal nemški Tiger tank. Oborožen je bil samo s puško. Med njim in tankom pa je bilo nekaj krav. Dane vstrelil eno kravo za oviro na cesti in trenutek zatem je bil razbit tank z bazooko.

V-3 na zapadni fronti

Londonski "Exchange Telegraph" poroča, da Nemci na zapadni fronti porabljajo robote V-3. O tej bombi pravijo, da vsakdo zmazne 150 jardov okoli, kjer se razleti.

Hitler v seznamu zločincev

Zavezniška komisija za vojne zločince v Londonu je po več kot enoletnem delu vpisala v "tajni" seznam vojnih zločincev Adolfa Hitlerja in vse njegovo vlado. Uradni seznam, v katerem so vsi člani gestapa, elitne garde (SS) in drugi zločinci, vsebuje okoli 700 imen in število še vedno narašča.

V komisiji, ki sestavlja ta seznam, so sodniki in odvetniki in skrbno proučujejo dejanja in zločine, predno jih označijo kot take.

Obtožba proti Hitlerju in njegovim pristašem je: ubijanje, mučenje civilistov, proselitev civilistov, interniranje civilistov pod nečloveškimi razmerami, brezobzirno uničevanje lastnine, verskih, dobrotelnih, kulturnih in zgodovinskih ustanov in spomenikov.

V prvem seznamu so naslednja imena zločincev:

Adolf Hitler, feldmaršal Goering, propagandni minister dr. Joseph Goebbels, obrambni minister Henrik Himmler, vnanji minister Joachim von Ribbentrop, bivši ravnatelj državne banke dr. Hjalmar Schacht, bivši notranji minister Wilhelm Frick, bivši finančni minister grof Schering-Krosky, bivši gospodarski minister Walter Funk, minister za vzgojo Bernhard Rust, feldmaršal Wilhelm Keitel in bivši minister grof Konstantin von Neurath.

Nemci se umikajo iz Belgije

Nemci so se pričeli umikati na 30 milj dolgi fronti v Ardenih v ponedeljek, ko je ameriška prva armada z največjo silo vdarila nanje in je zavzela devet belgijskih mest, trgov in vasi.

BOJI V SLOVENIJI

Novi jugoslovanski brzojavni urad je večeraj o bojih v Sloveniji poslal naslednje poročilo:

V Sloveniji, na Dolenjskem, so naše čete, ki so 7. januarja sovražniku prizadele težke izgube, prešle k odločnim protinapadom in so zavzele Žužemberk, Ajdovec in Lipovec. Naše čete so z naskokom zavzele važno sovražno postojanko Polom in so s tem preprečile sovražni poskus, da bi olajšal pritisk na svoje postojanke ob levem bregu Krke od Kočevja.

Na Primorskem naše čete še dalje zasledujejo sovražnika in so zavzele važno križišče cest Col ter so presecale Gorica-Ponteba železniško progo.

Na Štajerskem je bila presekana proga Grobelno-Rogatca, en vlak pa je bil razstreljen na Celje-Maribor železniški progji.

Otroci šli iz Beograda v Banat

Radio postaja Svobodna Jugoslavija je pred nekaj dnevi naznanila, da je bilo v Banatu preskrbljeno za 2700 otrok iz Beograda, kamor je že dospelo 350 otrok. V sled skrajno žalostnih razmer, ki so jih ustvarili Nemci v Beogradu, je bilo potrebno pomagati otrokom najrevnejših beograjskih družin, da bodo zopet prišli k materi, zato je bila izbrana bližnja poljedelška pokrajina Banata.

Rusi so vstavili Nemce

Rusi so ob severnem bregu Donave večeraj napredovali 8 milj in so od Dunaja še oddaljeni 90 milj. Na južnem bregu je rdeča armada razbila 90 nemških tankov in ubila 2000 Nemcev, ki skušajo osvoboditi svoje tovarišče, ki so že dva tedna obkoljeni v Budimpešti.

Druga ukrajinska armada maršala Rodiona J. Malinovskega je ob severnem bregu Donave zavzela 7 mest, trgov in vasi, med njimi tudi Marceľovo, 7 milj vzhodno od čehoslovaškega križišča cest in železnice Komarna.

Na tem kraju so Rusi 21 milj dalje proti zapanu od Estergoma, močne trdnjave na južnem bregu Donave, ki so jo Nemci zavzeli v nedeljo v svojem prodiranju proti Budimpešti.

Ob severnem bregu Donave, ki je na tem kraju široka 500 jardov, prodira ruska druga u ukrajinska armada maršala Malinovskega proti zapadu, na južnem bregu pa prodirajo Nemci proti vzhodu, kar je nekaj zelo redkega v vojaški zgodovini.

V Budimpešti pa se boji nadaljujejo od hiše do hiše. Rumunci so zasedli glavno pošto v Pešti, vzhodni polovici Budimpešte. Neko nepotrajno poročilo naznanja, da so Rusi zavzeli poslansko zbornico in borzo v Pešti, ter se bijejo za kraljevo palačo in staro trdnjavo na gori Gellert v Budi, v zapadnem delu Budimpešte.

Poročila iz Moskve naznanjajo, da ima prodiranje Malinovskega Nemcem namen presekati zvezo med Dunajem in Budimpešto. V Marceľovi so Rusi oddaljeni od Dunaja še 90 milj, od Bratislave, slovaške prestolnice pa 59 milj. Štiri milje so še oddaljeni od Komarno-Nove Zamke železnice, ki teče od severa proti jugu in veže dve Dunaj-Budimpešta železnici, katerih ena teče ob

V Mehiki odpravljaje siesta

V Mehiki je bila navada, da so uradniki, delavci in solarji opoldne imeli dve uri čaja, da so jedli, potem pa spali. Ta čas so imenovali siesta, katero pa so za uradnike in delavce že pred nekaj leti odpravili, sedaj pa so jo odpravili tudi za šolske otroke. Šolski pouk je bil dosedaj od 8 do 5 popoldne; med tem pa je bil od 1 do 3 ure obred in spanje. Od sedaj naprej pa bo pouk od 8 do 3 in za obred samo pol ure časa, torej po kosilu ne bodo mogli več spati.

Predsednik obiskal Hulla

Predsednik Roosevelt je bil večeraj skoro eno uro v Naval Hospital, kjer je obiskal bivšega državnega tajnika Cordella Hulla. Predsednik tajnik Stephen Early je rekel, da je Hull mnogo boljši, kot pa je bil, ko je pred tremi meseci prišel v bolnišnico.

Zog bi rad konfederacijo

Albanski kralj Zog je večeraj v Londonu rekel, da je vojni treba vstvariti balkansko konfederacijo, ki bi edina mogla vzdržati mir v jugovzhodni Evropi. Rekel je, da naj bi bila Albanija neodvisna, demokratična članica take kon-

PROBLEM PRIZNANJA POLJSKE VLADE

Washington (ONA) — Problem poljske vlade, kjer se dvoje organizacij poteguje za priznanje velesil, je washingtonskim krogom pred vsim važen zato, ker velja na vsak način preprečiti, da na tem vprašanju nastane med zaveznic — Ameriko, Veliko Britanijo in Sovjetsko Rusijo — nepremostljiv spor.

Začasno priznavajo Združene države poljsko vlado v izgnanstvu v Londonu, in sicer v skladu in soglasno z Veliko Britanijo, ki je že objavila, da lublinskega komiteja ne priznava. Toda v washingtonskih krogih prevladuje vtis, da se utegne to stališče britanske vlade v kratkem spremeniti.

Kritiki ameriškega State Departmenta naglašajo, da se nahajamo v tem vprašanju na stališču, ki je jako slično za deva generala de Gaulle-a. Ravno tako kot je zmagal general de Gaulle, je tudi več kot verjetno, da bo zmagal lublinski komite, kajti sovjetske armade prodirajo na Poljskem in bodo osvobodile dodatna ozemlja, na katerih bo lublinski komite razširil svoje organizacije in se vkoreninil kot dejanska vlada vsega osvobojenega poljskega ozemlja.

Obenem pa ne smemo pozabljati, naglašajo ti kritiki poljske zamejne vlade, da so bili elementi, ki se danes sprehajajo po londonskih ulicah, člani tistih krogov, ki so krivi tega, da je danes poljsko ozemlje nemška baza mesta, da bi bilo oporišče sovjetskih armad. Josip Beck, zunanji minister stare Poljke, je prepovedal ruskim četam vstop na poljska tla tudi v slučaju, da bi šlo le za defenzivne ukrepe, ter je tako pripomogel k temu, da so bile poljske armade hitro porazene.

Sovjetska vlada je ponovno izjavila, z velikim poudarkom, da ne more biti nobene izmiritve z vodilnimi člani poljskih emigrantov. Verjetno je, da bo sovjetska vlada priznala lublinski komite kot pravo provizorično vlado Poljske — kar se je med tem tudi že zgodilo — in da bo ruskemu vzgledu sledila brzo tudi Čehoslovaška in verjetno tudi Francija, ki je že poslala svojega delegata v Lublin. Ako pride od tega bodo storile isto tudi nekatere druge vlade.

Na tem kraju so Rusi 21 milj dalje proti zapanu od Estergoma, močne trdnjave na južnem bregu Donave, ki so jo Nemci zavzeli v nedeljo v svojem prodiranju proti Budimpešti.

Ob severnem bregu Donave, ki je na tem kraju široka 500 jardov, prodira ruska druga u ukrajinska armada maršala Malinovskega proti zapadu, na južnem bregu pa prodirajo Nemci proti vzhodu, kar je nekaj zelo redkega v vojaški zgodovini.

V Budimpešti pa se boji nadaljujejo od hiše do hiše. Rumunci so zasedli glavno pošto v Pešti, vzhodni polovici Budimpešte. Neko nepotrajno poročilo naznanja, da so Rusi zavzeli poslansko zbornico in borzo v Pešti, ter se bijejo za kraljevo palačo in staro trdnjavo na gori Gellert v Budi, v zapadnem delu Budimpešte.

Poročila iz Moskve naznanjajo, da ima prodiranje Malinovskega Nemcem namen presekati zvezo med Dunajem in Budimpešto. V Marceľovi so Rusi oddaljeni od Dunaja še 90 milj, od Bratislave, slovaške prestolnice pa 59 milj. Štiri milje so še oddaljeni od Komarno-Nove Zamke železnice, ki teče od severa proti jugu in veže dve Dunaj-Budimpešta železnici, katerih ena teče ob

Koliko gasolina potrebuje B-29 Superbombnik

Za en sam polet porabi superbombnik B-29 8800 galon gasolina.

TREBA JE DAROVALCEV KEVI!

Plazma RDEČEGA KRIŽA rešuje življenja sto in sto ranjenih vojakov in mornarjev. — Toda potrebnih je še na tisoče darovalcev krvi. Dajte plast krvi, da rešite življenja.

Navzlic temu, da se Nemci na vseh krajih fronte umikajo, imajo zaveznički pred seboj še silno hude boje, predno bo mogel general Eisenhower pričeti zimsko ofenzivo, za katero pa bo moral predelati načrte.

Če se vam zahvaljujem za vse in ostajam z najboljšimi željami za božične praznike. Iskreni vaš Josip Marcu Jr."

